

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi stran 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

Št. 10. V Ljubljani, 31. maja 1901. Leto XVIII

Obseg: Kako obvarujemo naše ljudstvo pred izseljevanjem. (Konec.) — Samodelujoča vozna vinogradniška škropilnica. — Zadružništvo sploh in sadjarske zadruge posebej. — Kleti za sir. (Konec.) — O hranitvi smodnika za streljanje proti toči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Kako obvarujemo naše ljudstvo pred izseljevanjem.

(Konec.)

Prav veliko uspešnega za povzdigo kmetijstva more storiti ljudska šola, ker mladina je tisti faktor, na katerega se more z največjim vplivom delovati. Ako bi se v ljudski šoli oziralo na vrlo delovanje tistih učiteljev, ki imajo šolske vrtove, ki se pečajo s sadjarstvom, cvetličarstvom, zelenjadarstvom, čebelarstvom, itd., ki v teh predmetih tudi šolsko mladino poučujejo, ki torej v srcih mladine delujejo na to, da dobi veselje do kmetijstva, do domačije in da se sploh navdušuje za kmečki stan, in ako bi se tako delovanje na višjem mestu upoštevalo za zaslugo, tedaj bi se v ljudski šoli na deželi za povzdigo kmetijstva prav mnogo storilo.

Ne manj idealno bi ravnali tisti mogočni faktorji v deželi, ki bi materijalno podpirali in pospeševali razvoj vede v raznih panogah kmetijstva.

Če se račun, da se živi na Kranjskem nad 400.000 ljudi izključno ali v prevesni večini le od kmetijstva, in če se vpraša, odkod dobivajo vsi ti svoje znanje, da morejo s pridom obdelovati polje, rediti živino, itd., tedaj je navaden odgovor: Od svojih prednikov.

Pač se trudita država in dežela, da tudi v tem oziru storita po mogočnosti svojo dolžnost, ali v primeri z velikansko nalogo, ki jo imata v tem pogledu, se ta akcija vsled tega vrši prepočasno, ker ljudstvo ne more čakati, da bi obrodile sedaj delujoče moči na tem polju — sad. Sila jih goni od hiše. To silo je

treba ustaviti, in to se doseže s tem, da se s podvojeno hitrostjo in močjo popravi in naredi to, kar se je dosedaj opuščalo, kar so druge srečnejše kronovine pred nami že storile.

Koliko hitreje bi se mogla izvršiti vsaka akcija, ki ima namen povzdigniti kmetovalčev stan, ako bi na pr. mecen, recimo sl. kranjska hranilnica priskočila na pomoč z znano svojo darežljivostjo. Na Gorenjskem potrebujemo prekoristno kmetijsko šolo v zvezi s potovalnim poukom. Če se upošteva, da ustanovitev in vzdrževanje take šole mnogo stane in da se tu zopet le dežela na pomoč kliče, je pač umevno, da ona ne more vsestransko tako finančno nastopati kakor druge premožnejše kronovine, in pri teh so bili prav dostikrat privatni dobrotniki, ki so uresničenje takih koristnih naprav materijalno podpirali. Koliko stroškov bi se v tej zadevi odvzelo deželi, se lahko razvidi iz tega: Ako bi na pr. sl. kranjska hranilnica kupila uzorno posestvo in je izročila za vzgledno šolsko gospodarjenje, pridržujoč si čisti gospodarski uspeh, imela bi v posestvu varno naložen majhen rezervni fond, ki bi jej vsako leto ne donasal le obresti, ampak ona bi imela lepo zavest, da je nekaj zelo koristnega in potrebnega storila za povzdigo kmetijstva in kmetovalčevega stanu v deželi. Marsikterega svojega dolžnika bi mogla opozoriti, naj se ravna po gospodarjenju na kmetijski šoli, ako se hoče iznebiti svojih hipotek. Da pa je to imenovanemu zavodu lahko storiti, pové najjasneje vsota, katero je ta zavod od svojega začetka do dandanes v obče koristne namene daroval, namreč v okrogli vsoti 5 milijonov kron.

Dosedaj se je za humanitetne namene vedno rado žrtvovalo. Jaz menim, ker postaja boj za obstanek pri

kmečkem stanu vedno težavnejši, resnejši in obupnejši, odprimo svoje srce in roke tem resnim vprašanjem, pomagajmo prirobnemu ljudstvu, narodu materijelno s tem, da ga dejansko usposobimo, da more na svoji zemlji živeti, da ga ne tare pomanjkanje in goni od domačega ognjišča.

To pa dosežemo le s tem, da ga strokovno izobrazimo v njegovem stanu, da mu podamo tisto strokovno teoretično in praktično znanje, ki ga usposobi, da more obstati in si zagotoviti napredek v svojem stanu, če je priden in varčen.

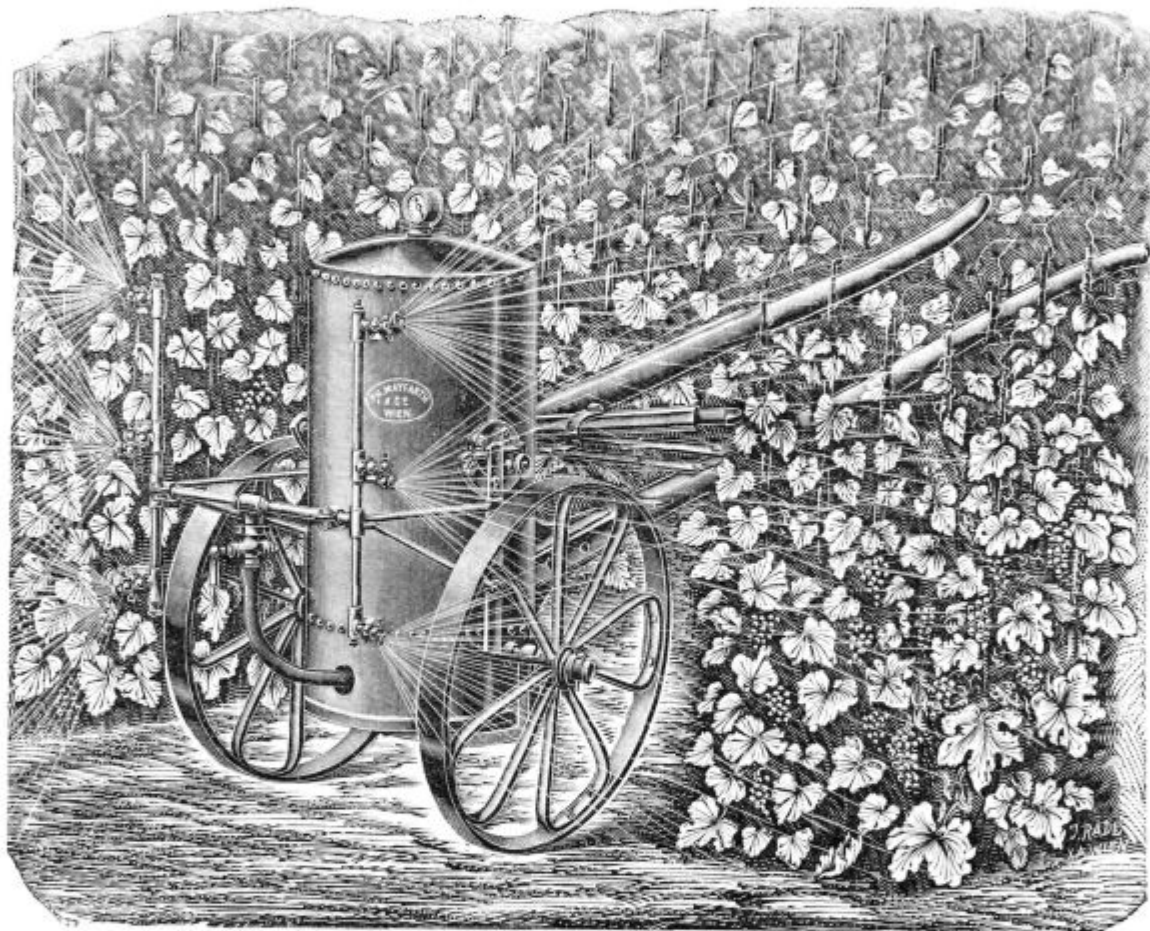
Dosežemo pa to zopet le z mladino!

Kako je pa mladina potrebna tega pouka pri nas na Kranjskem, nam povedó te približne statistične številke najbolj:

tvorniški delavci v rudokopih, tvornicah itd., itd.

V tem številu je pa tudi tista množina mladih ljudi, ki so namenjeni, da bodo postali gospodarji na posestvih, ali ki bodo službovali na njih. Recimo, da znaša njih število samo 1000—1500.

Izmed mladine, ki zapuša vsako leto ljudsko šolo in se posveti raznim stanovom, se jih vrne najmanj 5 %, na očetov dom, ne da bi dosegli svoj izvoljeni poklic. Pa tudi od tistih, ki gredo v mesta, v tvornice itd., da si tam služijo svoj kruh, se jih mnogo vrne na očetov dom in se zopet lotijo kmetijstva. Lahko se reče, da je očetov dom, posestvo, kmetija tista trdna zaslomba, kamor se vsak zateče, če se mu v življenju

Podoba 27.

Na Kranjskem obiskuje vsako leto v okroglem številu ljudsko šolo 500.000 otrok obojega spola. Od teh jih ostavi vsako leto ljudsko šolo blizu 8000, od katerih se jih niti 2000 ne poda v višje šole, vsi drugi ostanejo deloma doma ali se gredo raznega rokodelstva učiti, ali vstopijo v službo. Dočim se morajo rokodelski učenci v obrtno-nadaljevalnih šolah kolikor toliko še nadalje izobraževati in se morejo učiti svojega rokodelstva ter pridejo pozneje v večja mesta itd., kar vse ugodno vpliva na njih strokovno izobraženje, ostane prevesna večina na domu brez nadaljnjega pouka in izobraženja, tako da korist ljudskošolskega pouka zgineva bolj in bolj. Šele vojaško službovanje oživi pozabljene nauke. Ostane torej vsako leto na Kranjskem 3000—4000 šoli odrasle mladine brez nadaljnjega pouka. Iz tega števila se rekrutirajo delavci, hlapci, pastirji, dekle, pestunje,

pripeti velika nesreča in si ne vé drugače pomagati.

Koliko je slednjič takih obrtnikov, rokodelcev in zasebnikov po mestih in na deželi, ki se pečajo s kmetijstvom kot postranskim dohodkom!

Z eno besedo, sleharni odrastel človek potrebuje v kmetovanju dobrega znanja, pri nas na Kranjskem pa še posebno.

Jasno kot beli dan je, da vsem dosedaj naštetim ljudem ne moremo podati temeljitega strokovnega pouka. Za to nimamo ne šol, ne sredstev. Vender nekaj je, kar lahko in kar moramo storiti, in to je:

Ne veleposestnik, ne kočar ne moreta biti tista zaslomba, na katero se moremo naslanjati, ampak oni srednji kmečki stan, iz katerega izide največ krepkega prebivalstva.

Ta srednji stan ima v sebi one duševne in telesne vrline, ki ga usposablja, da ostaja steber

človeške družbe. Mladino iz tega sloja našega prebivalstva podpirajmo materialno, navdušujmo jo, da bode drugim za vzgled, tu si izbirajmo apostole, ki naj širijo kmetijstva vedo med priprostim ljudstvom! Mladenci iz takih kmečkih hiš pošiljajmo v kmetijske šole; ti nam potem v praktičnem življenju dejansko pokažejo, da znajo vedo s prakso v svojo in občno korist uporabljati; po njih vzgledu se bode umno kmetovanje in občno blagostanje širilo. Zato je sveta domovinska dolžnost vsakega domoljuba, dolžnost vsakega inteligentnega človeka, dolžnost vsakega očeta, ki ima obširnejše posestvo, da deluje po svojih močeh na to, da se mladenci takih kmečkih posestnikov pošiljajo v kmetijsko šolo, kjer se korenito sebi in svoji okolici v korist izurijo v umnem kmetovanju. Ko bode po deželi nekoliko sto tako izučenih umnih gospodarjev, predružačil se bode način kmetovanja v toliko, da našemu priprostemu narodu ne bode treba prijemat za palico izseljevalko, kajti od teh se bode učil pravilno obdelovati zemljo, prav gojiti živino, varčno ravnati z gozdom itd., in na domači grudi bode našel svoj kruh.

Ker pa je šolanje na kmetijskih šolah vsled tega dražje, ker je tu odrastla mladina, ki vsekekor več potrebuje za vzdrževanje, in ker vseh vzdrževalnih stroškov ne more vsak oče sam iz svojega pokriti, je pač umevno, da kdor tako učečo se mladino materialno podpira, stori s tem ne le tej veliko dobrega, ampak stori za povzdigo materialnega stanja vsega naroda mnogo več kakor tisti, ki se ozira le na učečo se mladino v srednjih in visokih šolah.

Okrepimo narod na njegovih koreninah, nadalje si bo znal sam pomagati. Zato pa še enkrat: Aho hočemo narod obvarovati pred prevelikim in pogubonosnim izseljevanjem, ako hočemo, da si ohrani svoj obstanek na svoji zemlji, skrbimo za njega strokovno izobrazbo v kmetovanju! Učimo ga zemljo tako izkoriščati, da nam bode zopet to, kar je bila našim prednikom, naš najdražji zaklad, naš ponos in naša zaslomba! To pa dosežemo med drugimi sredstvi najbolj s tem, da našo za kmetijstvo namenjeno učečo se mladino v strokovni izobrazbi podpiramo in gledamo, da se število mladine množi. Že Vodnik je zapel:

„Glej, stvarnica vse ti ponudi,
Le jemaj od nje ne zamudi.“

in

Za uk si prebrisane glave
Pa čedne in trdne postave,
Išče te sreča, um ti je dan,
Našel jo boš, če nisi zaspan.

— „ —

Samodelujoča vozna vinogradniška škropilnica.

Podoba 27. kaže vozno škropilnico, ki sama razpršuje raztopino modre galice in apna proti listnim boleznim i. t. d.

Ta priprava je iz nepredušno zaprte posode, ki ima na dnu zaklopnico. Skoz to zaklopnico se najprej s pumpo spravi zadosti zraka, potem pa tekočina, ki

naj se razprši. Zaklopka je težja kakor enaka prostornina vtisnjenega zraka, toda lažja kakor enaka prostornina tekočine v škropilnici. Zaklopka torej dotle, dokler je v škropilnici le zrak, ostane na svojem mestu, kamor jo pritiska tudi zrak. Kadar pa se v škropilnico vtisne tudi tekočina, privzdigne zaklopko, ker je lažja od tekočine, in odprtina ostane toliko časa prosta, dokler ne izteče vsa tekočina. Ko se je to zgodilo, pade zaklopka zopet na svoje mesto, kamor jo zopet pritiska stisnjeni zrak.

V posodo se torej zrak vtisne samo enkrat, in ta stisnjeni zrak obdrži svojo napetost ves čas, vsled česar razpršujoča se tekočina močno izteka.

V zgornji del posode je vdolan tlakomer, ki kaže, kako napet je v posodi zrak.

Na straneh posode sta tečaja, da se posoda obesi v ležišča na voziču, tako da vedno stoji pokonci, naj se voz nagne kakorkoli.

Zadaj na vozu sta dve pokončni razdeljevalni cevi spojeni z zaklopnično odprtino, na ceveh pa je šest razprševalnikov.

Razdeljevalna cev je iz treh posameznih cevij; srednja, vodoravna, je pritrjena, stranski pa sta pokonci pripojeni srednji.

Kdor hoče razprševanje ustaviti na vseh razprševalnikih hkrati, zapre petelina na zvezni cevi. Lahko pa se zapre tudi vsak razprševalnik posebej.

Samodelujoče vozne vinogradniške škropilnice prodaja tvrdka Ph. Mayfarth & Co. na Dunaju, II. Taborstrasse, 71.

Zadružništvo sploh in sadjarske zadruga posebej.

Vsakemu izmed udov naše družbe je znana ostudna gonja proti naši družbi. Ta gonja ima za podlago le gospodarstvaželjnost in sebičnost par ljudij, ki so za saboj potegnili nekaj nepresodnih kmetov. Da bi družbi škodovali in jo navzgor očrnili, so raztrobili laž, da je naša družba nasprotnica zadrug. Kmetijska družba je osnovala prve kmetijske pridobitne zadruga že pred 30 leti, torej takrat, ko v večini drugih kronovin še ni bilo nobene in ko naši konzumarji še vedeli niso za zadružno razpečevanje kmetijskih pridelkov. Danes imamo v deželi nad 35 mlekarskih zadrug, od katerih jih je najmanj 30 delo družbe, a ostale so tudi le posledice družbinega delovanja. Naša družba vsako tako zadrugo podpira in ji pomaga dobiti podpore, in odkritosrčno lahko rečemo, da je glavni odbor večkrat priporočal zadruga, ki so imele že kal smrti v sebi, samo da bi se družbi nič ne očitalo. Družba je osnovala sadjarske zadruga, ki so sicer propadle. Da so propadle, je čisto naravno in je razvidno iz tega spisa. Snovanje vinarskih zadrug, t. j. takih, ki naj koristijo vinščaku, ne pa zadružnikom, kateri v vinski prekupčiji iščejo dobiček, je izšlo iz družbe, in sedaj se pripravlja večja akcija za snovanje živinorejskih zadrug. Z eno besedo, družba je bila vsikdar za zadruga; v nobeni seji glavnega odbora se ni izgovorila niti ena beseda proti pravi kmetijskim zadrugam in tudi naš list je tako zadružništvo vedno zagovarjal in priporočal. Družba se res ni pečala s kreditnimi zadrugami, ker so snovanje hranilnic in kreditnih zadrug pričeli drugi rodoljubi ter je bil razvoj teh zadrug popolnoma zadosten za naše razmere, da pametnemu kmetu ni bilo treba priti v oderuške roke.

Pred par leti se je pa v naši deželi pojavila neka zadružniška besnost, ki je nekterne tako omamila, da so le od zadrug pričakovali rešitve kmeta iz njegovih stisk in nadlog, ktere največ povzročajo premajhna strokovna izobrazba, uime ter trgovinske in prometne razmere. Edini lek proti vsemu naj bi bile zadruge! Veliko se je grešilo in osnovala se so konsumne zadruge, ki bodo našega kmeta silno oškodovale, kajti že pokajo na vseh straneh in njih polom bo imel silne posledice. Tudi kreditne zadruge so rastle kakor gobe po dežju iz tal, in v rokah neveščih ljudi so naredile ogromno več škode kakor koristi. Za 6 milijonov kron je zadnja leta narastel na Kranjskem na leto vknjiženi dolg na naših kmetijah, in vso odgovornost za to početje imajo na vesti posojilnice, ki so brez preudarka ljudem denar vsiljevale. Koliko denarja se bo izgubilo in koliko poštenih in pridnih zadružnikov bo prišlo v nesrečo, ker jamčijo za neumno razposojevanje in delovanje posojilnic. A dovolj o tem!

Mi smo odločno in z vso vnemo za prave kmetijske pridobitne zadruge, posebno pa za posojilnice po blagem namenu Rafajzna, kakeršnih pri nas v resnici ni niti ene; smo pa z vso odločnostjo proti konzumom in proti zadrugam sploh in posebej proti kreditnim, ki so v rokah neveščih ali brezvestnih ljudi.

Zadruge so in bodo še velikega pomena za kmetijstvo, a le če bodo vedno v pravih rokah in če odgovarjajo razmeram. Ker se danes iz vzrokov, katerih ne bomo tukaj razpravljali, smatra za vsako kmetijsko panogo le zadruge kot rešitev, priobčimo v naslednjih vrstah poročilo „sadjarske razpečevalnice v Gradcu“ o sadjarskih zadrugah na Nemškem. Nemčija je domovina zadrug, kjer so ljudje že zanje vzgojeni, kjer imajo spretni vodniki, zato je naslednji opis tem poučnejši, ker dokazuje, da zadruge tudi ne zmore vselej vsega.

Ta spis slove: Kako sadje razpečevati, je vprašanje sedaj tudi za Štajersko pereče. Z njim se je v l. 1900. podrobno bavilo virtembersko sadjarsko društvo. Uspeh njegovih poizvedovanj navajamo v nastopnih vrstah; mislimo, da so važne tudi za štajerske sadjarje in vredne, da jih proučujemo.

Pri običnem zboru virtemberskega sadjarskega društva dne 2. svečana 1901 se je na vprašanje: „Kako naj se na Virtemberskem povzdigne sadna kupčija in kako naj se osrednja posredovalnica spopolni“, odgovorilo, da je na vprašanje o umni porabi sadja v vsaki deželi, kjer se prideluje mnogo sadja, težko odgovoriti in te naloge še nikjer niso povoljno rešili, niti v podvzetni Ameriki, kjer imajo najboljše naprave za porabo sadja. Poizvedovanja so dognala, da je ustanavljanje zadrug za prodajanje sadja težavno, in tudi na sadjarskem zboru na Niževavstrijskem l. 1900. niso prišli čez posvetovanje. Za sedaj morajo še sadjarska društva s svojimi posredovalnicami sadjarjem praviti, kje morejo spečati svoje sadje; ti pa morajo skrbeti, da sadje skrbno obirajo, izbirajo itd., in si na ta način pridobijo stalnih kupcev. Po tehtnem preudarku vseh poročil je virtembersko sadjarsko društvo sklenilo, da ne bo ustanavljalo sadjarskih prodajalnih zadrug, marveč po svoji osrednji posredovalnici nakup in prodajo sadja in sadnih izdelkov prav tako posredovalo, kakor to sedaj dela sadjarska razpečevalnica v Gradcu. Posredovalnice za prodajo sadja so na Nemškem naravno v zvezi s kakim sadjarskim društvom. Zoper škodo pri prodaji pa se morajo zavarovati prodajalci sami.

Uspehi nadaljnjih poizvedovanj so: 1.) Fridberg

na Hesenskem. Zadruga za razpečevanje sadja, osnovana sušca 1895, se je razšla l. 1899. „Zadružniki niso več hoteli“. Če so kako leto naredili kaj dobička, so drugo leto z njim pokrili izgubo. Če bi bil imel voditelj zadruge kaj plače in če bi ne bil imel delavcev zastoj, bi bila zadruge vsako leto imela primanjkljaj. — 2.) Oberburg n. M. Ta zadruge (s kletarjenjem) je izmed največjih, dobiva podporo od države in zelo pridno deluje. 1898/99 je imela prometa 442.702 marki, vrednost blaga je znašala 134.465 mark 14 beličev, vrednost oprave okroglo 265.000 mark; jamčila je za 354.250 mark in njenega posredovanja se je poslužilo 9000 oseb. Blago se oddaja daleč čez nemške meje. Dobiček je neznaten, pojavljajo pa se denarne zadrege. V letih 1890., 1891. in 1896./97. je zadruge imela izgubo. Povprečen dobiček ostalih 7 let od 1890. do 1898/99. je znašal 5065 mark, torej komaj 1½ % jamčene vsote. Verjetno je torej, da se je tega 1½ % skoraj porabilo za pokritje izgub. Temu neugodnemu uspehu zadruge so vzrok neugodne letine in pa to, ker mora zadruge sadjarjem sadje drago plačevati, zanje pa ne dobi toliko, kolikor bi bilo podvzetju primerno. Kmetovalci v odernburški okolici pa so na dobrem, ker svoje pridelke vsako leto lahko in drago prodajo. — 3.) Openhajm na Renskoheškem. Okrožno sadjarsko društvo. Skupna prodaja sadja. Društveno okrožje je razdeljeno v sadne razpečevalne okraje. Okrajni streljaji sadnih nasadov zbirajo ponudbe prodajalcev ter jih oddajajo posredovalnici, ki ponujajo sadje prodaja po dnevnih cenah. Naprej se cena ne določuje. Stroškov plača vsak ud, kteremu posredovalnica posreduje prodajo, 20 h strežaju sadnih nasadov in 2 h za vsakih 100 kg prodanega sadja posredovalnici. — 4.) Limburg na Lani. Društvo je od nekdanj skrbelo za sadne semnje, da so si društveni udje mogli priskrbeti potrebnega sadja. Na neki drug način je društvo poskusilo sadno prodajo na svoj račun, pa je to zopet opustilo. — 5.) Vesterburg na Nasavskem. Župani okrožja poročajo meseca julija deželnemu svetu, kakšna bi utegnili približno biti letina, koliko sadjarjev želi prodati skupno in koliko stotov sadja imajo. Potem se začne pogajanja s kupci, t. j. s posestniki velikih kletij za pripravljanje sadjevca. Pri tem je najtežje izvedeti za dnevne cene ter to, kdaj gredo kvišku, kdaj padajo, da bi se prodaja izvršila pravi čas. Skupna prodaja se namreč priporoča le tedaj, če se pri nji dosežejo najvišje cene. Če prekupci draže plačujejo, izgubi sadjar zaupanje do zadruge. Namizno sadje se ne prodaja. — 6.) V Vec-larju so razmere take kakor v Vesterburgu. Namizno sadje se tudi ne prodaja. — 7.) Verder na H. Od l. 1860. naprej se sadje zadružnikov skupno pošilja v Berlin na trge, za ktere je na leto plačevati 20.000 mark. Sadje prodajajo žene udov sadjarske zadruge, in sicer na debelo trgovcem. — 8.) Hajligenbajl v Vzhodni Pruski. Krajevna zadruge za porabo sadja. Iz sadja se le dela sadjevec. Z namiznim sadjem slabe izkušnje. Poskusilo se je tudi s sušenjem, in se je v ta namen nakupilo za 48.000 mark strojev. Sušenje se izplača le tedaj, če se more 100 kg sadja kupiti za 2—3 marke. — 9.) Kolónija. Septembra 1900 se je zopet ustanovila osrednja predgorska zadruge za porabo sadja in zelenjavi. To zadruge namerjajo razširiti ter vanjo sprejeti krajne skupine kmetijskih društev ter hranilnice in posojilnice po predgorju. Najvažnejše vprašanje pri tej stvari je: „Kako naj zadruge prodajo pridelke, zelenjavo in sadje“. Tega vprašanja komisija ni rešila. Ogrevali so se zato, da se na vseh večjih krajih usta-

nove prodajališča z računovodjo in z osebjem. Deleži po 10 mark, jamstvena vsota 200 mark. — 10.) Nasavsko. Deželno sadjarsko društvo. Ono svari, naj se ne snujejo nepremišljeno sadjarske zadrage. Mnogo teže je prodajati združeno sadje, kakor pa druge kmetijske pridelke. — 11.) Hohenhajm. Prodajalna posredovalnica. Zelo jo podpirajo notranje ministerstvo, mesta in osrednji odbor. Pri cenah posredovalnica nič ne vpliva. Ona le na ta način zbližuje prodajalce in kupce, da objavlja v svojih naznanilih ponudbe in povpraševanja. Merodajne so sadne cene štutgartskega tržnega urada. — 12.) Draždane. Od leta 1900. naprej posredovalnica za sadno kupčijo v kraljevini Saksonski. Ta posredovalnica je tako urejena kakor graška in frankfurtska (n. M.) ter posreduje prodajo sadja, pridelanega na Saksonskem, udom in neudom brezplačno. Posredovalnico podpira država itd.

Iz nekega predavanja pri ustanovitvi te posredovalnice je povzeti naslednji predlog. Po združenju sadjarjev na glavnih tržiščih ustanovljeno stalno zastopstvo, ki ne skrbi le za skupno prodajo, marveč mora vedno biti tudi v zvezi s pridelovalci zaradi potrebne obveščanja, mora vedeti sadje prav in po primerni ceni prodajati. Na tržiščih naj bi se tudi napravila skladišča in hladilišča.

Tudi frankfurtska osrednja posredovalnica je prvotno mislila na naravnostno prodajo. Toda izkazalo se je, da ta pot ni prava, in začela je le posredovati. Ta podvzetni način kaže, da je zelo koristen.

Povzdiga sadjarstva in pred vsem boljše izkoriščanje sadnih izdelkov, ki sta drugo drugemu pravzaprav pogoj, sta odvisna od tega, da se omogoči sadje dobro in prav izkoristiti. Ako se sadjarstvo izplača in je je mogoče pomnožiti, to zelo vpliva na kmetijske delavce, da se stalno naseljujejo v take kraje. Poprijeti se moramo torej vsakega sredstva, da sadjarstvo in sadno kupčijo povzdignemo, da s tem pospešujemo naseljevanje kmetijskih delavcev.

Kleti za sir.

(Konec.)

4. Police.

Velike važnosti so tudi police v kletih, saj je znano, da so še celo neki sirni napaki vzrok slabe police. Police naj bodo v vseh kletih iz najboljšega in suhega smrekovega lesa. Široke naj bodo po velikosti sirov 75—85 cm ter naj bodo 15 cm oddaljene od sten. Kjer stena kleti meji na eni strani na prosto, se moramo, če le mogoče, izogniti, da ne nastavimo polic ob njej podolžno, če pa to ni mogoče, pa naj bodo 20—25 cm od stene proč.

Najboljše deske za police so 4 m dolge in 3.5 cm debele, ker jih je najlažje razdeliti. Za hleb sira se računa po velikosti; za 60 kg teške hlebe po 90 cm, in za čez 60 kg teške po 1 m dolžine. Med posameznimi policami je treba 28—30 m svetlobe. Hodniki med policami naj bodo 1.50—1.80 m široki. Deske naj se tako vložijo, da jih je mogoče ven vzeti in osnažiti.

Najmanj enkrat v letu je treba vse police, tudi stojala, dobro osnažiti in presušiti. Le tako nam je mogoče police dolgo časa ohraniti. Skozi in skozi premočene police je treba na vsak način premeniti, če nečemo dobiti rjavih sirov. Rjav sir prične od zunaj na znotraj postajati rjavordeč. To je jako neljuba napaka, kateri so večinoma vzrok le slabe police.

Sire je treba v vseh kletih imeti na krožcih, ker jih je lahko menjavati; vsled tega je pa sir lahko na suhem ter dobi lepo in zdravo kožo, ki se ne razpoka. Sploh je vse lažje imeti snažno, če imamo sir na krožcih.

O. D

O hranitvi smodnika za streljanje proti toči.

Eden glavnih vzrokov tako pogostih nesreč pri streljanju proti toči je brezskrbno ali nerodno ravnanje s streljivom. Shranjevanje smodnika se ne redko vrši tako lahkomišno, da se je le čuditi, če se ne pripeti še več nesreč.

Z izgovorom, da se ljudje boje tatvine smodnika, zavlečejo pogostoma smodnikovo vrečo koj kam na podstrešje, v kleti ali druge neprimerno prostore. Kako lahko najdejo posli ali otroci smodnik, se z njim igrajo, ne znajoč za strašno nevarnost, v kateri so, ali pa tudi iz samovoljnosti. Po takem početju se ne povzroči lahko le telesno poškodovanje okoli stoječih, temveč se lahko porušijo in pogore cela bivališča, če se smodnik vname.

Zategadelj je neobhodno potrebno strelce in druge ljudi, ki se s streljanjem bavijo, opozoriti na grozno nevarnost ter jih zavezati, da se ravna po tukaj navedenih pravilih.

Streljivo za streljanje proti toči obstoji iz raznesnega smodnika, netilne vrvice in varnostnega netila, trakov z zažigalom. Vse te priprave se morajo hraniti na suhem, ognja varnem kraju.

Ognja varen je kraj, ako se v njegovi bližini niti ne kuri, ne sveti, ne kadi in se sploh ne prihaja z lučjo blizu.

Vsako strelišče ima ročno zalogo streliva, ktera naj bi zadostovala za 100 strelcev.

V vsaki streliščni hišici je omara za shrambo enega dela smodnika, netilnih vrvic, žigic in trakov z zažigalom.

Smodnik v omari naj se devlje v pločnato škatljo, ktera ga drži 3—3½ kg, kar zadostuje za 20—25 strelcev. Škatlji naj se pokrov tako odpira, kakor pri skrinjah.

Pri basanju topa vzame strelce z merico predpisano množino smodnika iz škatlje ter jo takoj zopet zapre s pokrovom. Škatlja pa med strelom ne sme morebiti radi priročnosti ostati kje v bližini topa, ampak zaprta se postavi kakor je v omari, ker sicer bi se po nesreči venderle utegnil vneti smodnik.

Ako se je pri presipanju ali basanju smodnik razsul ali natrosil, naj se takoj hitro z vodo polije.

Tla v hišici naj ne bodo pokrita z deskami ali s kamenjem; najboljša so prstena, ker so vedno kolikor toliko vlažna ter za pripetljaj nesreče manj ugodna. S travo porastena tla pa ne smejo biti, ker bi se potem raztrošen smodnik ne zapazil in bi ga kaka odletela iskra lahko vnela.

Netilne vrvice leže po 40 cm dolžine narezane v posebni pločnati škatlji pripravljene za porabo. Ako jih je večja zaloga, tedaj naj se ta dobro v popir zavije, zveže in shrani v omari. Enako naj se hranijo tudi trakovi z zažigalom (Stopinne) v posebni pločnati škatlji.

Pločnate škatlje so zaradi lažje omejitve ognja boljše.

Pri streljanju se vzame 10—15 pripravljenih netilnih vrvic in škatlja vžigalic; a s pokrovom zaprte pločnate škatlje se puste v omari z drugo zalogo vred.

Ona množina smodnikove zaloge, ki v škatli nima več prostora, ostane v vreči, ktera se shrani v kak zaboj ali sodček. Ta zabojček ali sodček naj se, dobro pokrit s pokrovom, postavi pod omaro. Da se ne navzame vlažnosti, naj se pod to posodo postavijo ali podložje kaka polena.

Nikdar pa ne sme ležati smodnik z vrečo v hišici na prostem!

Strogo je prepovedano zalogo smodnika nesti iz hišice proč, bodisi v bivališče ali kamorkoli drugam in jo tam hraniti.

Čeprav bi se kdaj utegnil smodnik vžgati v hišici, bi vendar manj škode napravil, kakor če bi se bil shranil v bivališče, zidano klet ali kamorsibodi.

Tudi za slučaj, da bi bil smodnik ukraden, bode škoda manjša, kakor če bi se bila nesreča v poslopju pripetila.

Ako je pa več vreč smodnika v zalogi, tedaj je treba posebne hišice nalašč za smodnik.

Te večje zaloge smodnika morajo na prostem stati najmanj po 30 m oddaljene od strelišča in stanovanj.

Hišice se morajo zgraditi iz lesa na vzvišeni podlogi ter nepremočno pokriti.

V teh hišicah se hrani smodnik v vrečah, ktere so zopet zabite v sode ali v zaboje. Več kakor 4—5 vreč v enem zaboju ali sodu ne sme biti.

Če se tukaj hranijo tudi vžigalne vrvice, naj se to zgodi v posebnih škatljah.

Vžigalice (žveplenke) se tukaj nikakor ne smejo hraniti, ker se lahko sameposebi vnamejo, ali pa se vžgo, če jih glodajo miši in podgane.

Pri osnovi strelišč enega okrožja (30—40 strelišč) ni potrebno za vsako strelišče postaviti tako hišico z večjo zalogo smodnika, kajti ena shramba zadostuje 12erim streliščem. Shramba pa bodi tako velika, da se vanjo lahko spravi za vsako strelišče 100 streliv.

Večja zaloga streliva se bode shranjevala v sredini vsega strelnega okoliša, in sicer po 200 streliv za vsako posamezno strelišče.

Na vsako posamezno strelišče torej pride z vsem po 400 pripravljenih streliv, kar bode tudi ob najneugodnejši priliki vsega leta zadostovalo.

Zaloga glavnega skladišča mora biti v suhem, ognja in vloma varnem kraju in prostoru, ki je nalašč v to svrhu zgrajen, oddaljen od bivališč in poslopij. Za taka shranjevališča in skladišča veljajo obstoječa postavna določila.

Potemtakem se bode strelivo v kakem večjem streliščnem okolišu razdelilo na naslednji način:

- a) Pri vsakem strelišču vreča smodnika 18 kg;
- b) pri vsakem posebnem skladišču 10—12 vreč smodnika po 18 kg;
- c) v vsakem glavnem skladišču 70—80 vreč smodnika po 18 kg.

Ako se bode ravnalo po tem navodu, bode nevarnost majhna, in vendar bode preskrbljeno za vse potrebe.

Končno še omenjamo, naj se vsi strelci temeljito pouče, da bodo topove z netilnico ali vžigalno luknjo obračali proti odprtim vratom strelišča, da tleči konci trakov ali slučajno izbruhajoči žarki iz vžigalne luknje ne bodo segali v delavni prostor hišice, oziroma da ne bodo v njo padali.

Ogorki žigic naj se mečejo vedno na prosto. Ponajvečkrat se opaža, da strelci take ogorki brezbržno mečejo prav okoli sebe v delavnem prostoru strelišča.

Kako lahko se na ta način zapali okoli ležeči popir, mah, les itd.

Ako se strelja ponoči, se mora streliščni prostor osvetliti z zaprto svetilko, v kateri gori sveča. Svečo je prižgati zunaj strelišča ter v strelišču obesiti na zato pripravljen žičnat kavelj. Po končanem streljanju se mora svetilka sneti ter zunaj strelišča ugasniti.

Svetilka se ne sme nikdar z nažgano svečo postaviti na tla strelišča, ali na klop, kjer se baše in nabija, ali na omaro, ampak se mora vsikdar obesiti!

Pri sami sveči delati je strogo prepovedano! Še huje pa je s trsko svetiti, ali zraven kaditi!

Ravnokar se delajo poskusi, da bi se smodnik v nalašč za to prirejenih pločnatih posodah z 18 kg smodnika že iz prve roke oddajal. Ako se posreči, ne bode treba potem sitnega presipanja iz vreč, in tudi za varnost bo boljše poskrbljeno. O končnem uspehu sporočimo ob svojem času.

Gustav Sušnik.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 96. Imam lovskega psa, ki ima pasji lišaj ali grinje. Kako naj ga zdravim? (R. P. v Ž.)

Odgovor: Bolezen povzroča neka žival (pršica), ki se latinski imenuje „sarcoptes squamiferus“. Ta pršica raje pod kožo, povzroča silno srbenje in dela grinje. Psa je najprej z zelenim milom in s krtačo prav dobro sprati v gorki vodi. Dolgodlakave pse je poprej ostriči. Tako spranega in posušenega psa je namazati po vsem životu z mažo iz 2 gr kreolina, 2 gr mehkega mila in 20 gr špirta ali z mažo iz 2 gr lizola in 25 gr mehkega parafina. To mazanje pa ni čisto nenevarno in ga slabotni psi ne prenašajo. Tudi ni vsega psa naenkrat namazati, temveč v treh oddelkih. Najprej se ena tretjina dva dni po vrsti namaže, 3. in 4. dan druga tretjina in 5. ter 6. dan zadnja tretjina. Deveti dan se pes skoplje v gorki koplji z mehkim milom. Da pes ne nalezne novih pršic, je sežgati vse pasje odeje in ležišče, ter prostor, kjer pes navadno biva, izprati z vročim lugom.

Vprašanje 97. Na mojem hmeljju je vse polno malih živalic, ki so podobne listnim bolham. Nižje listje so čisto pokončale in so s tem hmeljju zelo škodovale. S čim se dajo bolhe pregnati s hmeljja? (J. V. v Š. P.)

Odgovor: Ta škodljivec je rjavkasti bolhač (chaetocnema concinna), ki se pokončuje z lovljenjem s primernim sakom, ali se lovi na pokatranane deske.

Vprašanje 98. Imam staro belo vino iz l. 1898., katero mi sedaj na zraku sčrni, dočim poprej ni kazalo te napake. Kaj je temu vzrok in kako se popravi? (A. D. v P.)

Odgovor: Vino počrni na zraku, ako se čreslovina spoji s solmi železnega oksida. Ta spojina se pa ne naredi, če je v vinu dovolj kisline. V Vašem starem vinu se je kislina v teku treh let deloma oborila vezana v vinskem kamnu in sedaj vino sčrni. Vino pretočite, da pride dovolj z zrakom v dotiko in da vsled tega popolnoma počrni, potem je pa očistite. Sicer pa berite Gombačovo knjižico „Umno kletarstvo“, ki se pri naši družbi dobi za 38 h s poštnino vred.

Vprašanje 99. Imam kravo, ktera je imela že tri teleta, pa ji po vsakem teletu oteče vime in sesci. Vnetje traja 6 do 8 dni. Kaj je temu vzrok in kako preprečiti to otekanje? (J. S. v K.)

Odgovor: Vaša krava dobiva le takozvano površno oteklino vimena, ki prizadene le kožo in spodaj ležečo rahlo tkano. Taka oteklina kmalu mine, ter ji je vzrok največkrat prehlajenje, ali pa je krava temu sploh podvržena. Kravi je

dati suho ležišče, ki ni na prepihu, ter je vtreti vime z mazilom iz 20 gr glicerina in 1 gr karbolne kisline.

Vprašanje 100. Mojemu 2 leti staremu konju sta se po nesreči izbila 2 zoba na levi strani, in sicer drugi in tretji. To se je zgodilo pred dvema mesecema, a še nič ne kaže, da bi zrastle novi zobje. Ali bo konj dobil še nove zobe? (J. P. v Č)

Odgovor: Kolikor razvidimo iz Vašega vprašanja sta se izbila konju sprednja zoba, ki sta pri dveletnem konju še mlečna in na vsak način še zrasteta. Konj prične mlečne zobe zamenjavati z $2\frac{1}{2}$ leta, in takrat najpozneje zrasteta izbita zoba. Z $2\frac{1}{2}$ leta menja konj srednja sprednja zoba, čez 1 leto potem poleg ležeča zoba, s $4\frac{1}{2}$ leta pa končna zoba.

Vprašanje 101. Dal sem svoj vinski sod očistiti, in dotični, ki je to delo zvršil, je sod znotraj s slamo izžgal. Sadni mošt, katerega sem dejal v sod, je dobil duh in okus po dimu. Vsled dvakratnega pretočenja je mošt izgubil duh po dimu, a okus mu je ostal. Kako naj popravim ta mošt? (A. P. v L)

Odgovor: Ne moremo Vam drugega svetovati, kakor da poskusite mošt očistiti ter ga pri novem pretakanju prav dobro prezračiti.

Vprašanje 102. Moje na portalis cepljeno traja napada od leta do leta bolj neka bolezen, ki naredi, da pozneje listje odpada. Da bolezen spoznate, sem Vam poslal napadeno listje. Kakšna bolezen je to in kako se zdravi? (J. W. v Št. J.)

Odgovor: Poslano listje je že napadeno od strupene rose (peronospora) in nekoliko od trsne pršice. Zadnje so brez pomena; škodo pa, ki jo vidite na svojih trtah, povzroča strupena rosa. Zanesljivo sredstvo je škropljenje z modro galico ob pravem času. Sicer se nam pa čudno zdi, da še kaj takega vprašate, kar mora dandanes vedeti vsak vinčak.

Vprašanje 103. Poslal sem Vam trsno mladiko, ki je navrtana od nekega škodljivca. Tako napadenih trt se mi je letos posušilo do 500. Tudi drugi vinogradniki tožijo, češ da so trte pozeble, a bržkone bo ta škodljivec vzrok. Kteri škodljivec je to in kako ga je zatirati? (F. L. v V.)

Odgovor: Luknjice, ki so v poslani mladiki, so od nekega rilčkarja (sinoxylon muricatum), kateri pa nikakor ni toliko škodljiv, da bi trte ugonobil. Če so Vaše trte odmrle, utegne biti kriv venderle letošnji hudi zimski mrz. Mladika pa tudi kaže, da so trte lansko leto zelo trpele za grozdno plesnobo, ki je tudi v stanu trte ugonobiti.

Vprašanje 104. Ktera bolezen na breskvah je tista, vsled ktere se listje krotoviči in blede, in kako je zatirati to bolezen? (M. M. v A.)

Odgovor: To bolezen povzroča gliva „exosascus deformans“ in je najboljša in najzanesljivejša sredstva proti njej žveplanje in škropljenje z modro galico; obe deli je izvršiti po možnosti zgodaj. Oboje delo se zato priporoča, ker se navadno prikažejo še druge glive, ki se obenem pokončajo.

Gospodarske novice.

* † G. Edmund Mach, c. kr. dvorni svetnik, tehnički referent za sadjarstvo in vinstvo v kmetijskem ministerstvu, bivši ravnatelj kmetijske šole v Šmihelu na Tirolskem, je nenadno umrl 24. t. m. na Dunaju. Ranjki je bil med prvimi strokovnjaki za vinstvo ter je bil tudi po naših krajih znan, zlasti ga imajo v dobrem spominu vsled njegove velike ljubeznivosti oni sirarji, ki so obiskovali sirarski tečaj v Šmihelu. Bodi blag spomin vzornemu možu, ki je s svojo vedo veliko koristil kmetijstvu!

* **V prospeh mlekarstva.** Gospod Doktorič, ki se je vrnil iz mlekarške šole v Dornu na Predarlškem, je zopet nastopil deželno službo mlekarškega navoditelja, kateremu bo pomagal praktično popolnoma izvežbani sirar g. Sieler iz Švice, katerega je istotako nastavljal deželni odbor. Sedaj se bo zopet nadaljevala organizacija našega mlekarstva, zlasti iz trgovskega stališča, in to v zvezi z goriškimi mlekarskimi združenji. To delo je prevzel gospod potovalni učitelj za mlekarstvo v Tolminu, kateri bo kot izboren strokovnjak gotovo z uspehom deloval. Hvaležni moramo biti gosp. Ivančiču, ki se drage volje žrtvuje tudi za našo deželo.

* **Žveplo, modro galico, škropilnice in žveplalnike** ima družba vedno v zalogi ter vse to oddaja svojim udom po nižjih cenah.

* **Oddaja kos.** Družba bo oddajala kakor lansko leto in ima že v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla. Na lani izražene želje se je družba ozirala glede oblike in je dala narediti kose, kakor jih želé naši kmetovalci. Vse kose so že obbrušene, da se hitreje skleplejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, katero je zakrivila tvornica, zamenjati, oziroma vrniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. Ker se zaradi visoke poštnine ne izplača pošiljati posameznih kos, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 20 kos skupaj. Kose oddaja družba izključno le udom ter prepoveduje vsako kupčijo z njimi. Podružnice, ki skupaj naroče kose, jih dobe voznine proste. Cena kosom je tale:

dolgost v pesteh;	6	6½	7	7½	8
" " cm	60	65	70	75	80
	92 h	94 h	96 h	98 h	1 K

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vabilo gospodom družabnikom c. kr. kmetijske družbe kranjske

na

OBČNI ZBOR,

ki bo

v četrtek, dne 20. junija 1901. l. ob ½9 dopoldne v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

SPORED:

1. Predsednik prične zborovanje.
2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1899. in 1900.
3. Predložitev družbenega računa za l. 1899. in 1900. in proračuna za leto 1901. (Račun in proračun se dološljeta gg. družabnikom še o pravem času.)
4. Volitev družbenega predsednika namesto po pravilih izstopivšega g. cesarskega svetnika Ivana Murnika.
5. Volitev štirih odborov v glavni odbor namesto gg.: Josipa Šiške, ravnatelja knezoškof. pisarne v Ljubljani, barona H. Lazarinija, graščaka v Smledniku, dr. Tom. Romiha, učitelja na meščanski šoli i. t. d. v Krškem, ter Viljema Rohrmana, pristava deželne kmetijske šole na Grmu.
6. Poročila in predlogi odborov.
7. Poročila in predlogi podružnic.
8. Nasveti in prosti govori posameznih družabnikov.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 30. maja 1901.

Frančišek Povše,
podpredsednik.

Gustav Piro,
tajnik.

Razglas

o oddaji premij za zboljšanje planin v letu 1901.

Z odlokom z dne 5. aprila t. l., št. 8933., je c. kr. kmetijsko ministerstvo dovolilo 1000 K za zboljšanje planin na Kranjskem ter naročilo podpisnemu odboru, naj na podlagi došlih prošelj stavi predloge, ki so v posesti kakšne skupne planine in ki mislijo, da se morejo potegovati za del te podpore kot premijo, naj pri podpisnem odboru vložijo

do 15. julija 1901

svoje prošnje, v katerih naj natančno razjasnijo kakšna zboljšanja so izvršile. Oziralo se bo le na zboljševanja, koja povzdignejo užitek planine. Zgradba ali poprava potov se smatra za neobhodno potrebno reč na planinah, zato se nanjo ne bo oziralo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Ljubljana, 30. aprila 1901.

Fran Povše s. r.,
podpredsednik.

Gustav Piro s. r.,
ravnatelj.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske pordružnice v Litiji, ki bo v nedeljo, dne 9. junija 1901 popoldne ob štirih v gostilni g. Ignacija Zoreta v Črnem Potoku.

SPORED:

1. Poročilo načelnika in blagajnika.
2. Volitev tajnika, volitev odposlanca k družbenemu občnemu zboru.
3. Razni predlogi in nasveti.

Odbor.

Vabilo

k občnemu zboru mokronoške kmetijske podružnice, ki bode v nedeljo, dne 16. junija t. l. ob štirih popoldne v prostorih gostilne „pri Stari pošti“ v Mokronogu.

SPORED:

1. Otvoritev zborovanja in poročilo načelnikovo.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Predlogi za družbeni občni zbor v Ljubljani in volitev dveh odposlancev.
4. Volitev novega odbora, to je načelnika in osmih odbornikov.
5. Razni nasveti.

Ako ob zgoraj določenem času ne dojde zadostno število udov, se bo pol ure pozneje vršil drug občni zbor z istim sporedom, ne glede na število navzočih.

Odbor kmetijske podružnice v Mokronogu,
dne 22. maja 1901.

J. A. grof Barbo, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Planini, ki bo dne 16. junija t. l. ob štirih popoldne pri gosp. Mejaku.

SPORED:

1. Poročilo o društvenem delovanju.
 2. Volitev odposlancev k glavnemu občnemu zboru v Ljubljani.
 3. Morebitni nasveti za glavni občni zbor.
- Ako bi ta zbor ne bil sklepčen, se bo uro pozneje vršil drug brez ozira na število navzočih udov.

Odbor.

Št. 7463.

Razglas

c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 8. maja 1901, št. 7463., o veterinarnepolicijskih odredbah zoper uvažanje prasičev iz Ogerske na Kranjsko.

Ker se je svinjska kuga zanesla v tostransko ozemlje, je c. kr. ministerstvo za notranje stvari z razglasom z dne 7. maja 1901, št. 16203., prepovedalo uvažanje prasičev iz županijskih sodišč Belenyes, Vaskoh (velika županija Bihar), Kapos, Szobrancz (velika županija Ung), Galszecs, Nagy-Mihályi (velika županija Zemplén) na Ogerskem v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

To se dodatno k razglasu imenovanega c. kr. ministerstva z dne 2. maja t. l., št. 15719. oziroma, k tukajšnjemu razglasu z dne 3. maja t. l., št. 7195., daje na občno znanje.

Predstoječa odredba stopi takoj v veljavnost.

V Ljubljani, dne 8. maja 1901.

Št. 6954.

Razglas

c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 29. aprila 1901, št. 6934., o veterinarnepolicijskih odredbah zoper uvažanje prasičev iz Ogerske na Kranjsko.

Ker se je svinjska kuga zanesla v tostransko ozemlje, je c. kr. ministerstvo za notranje stvari z razglasom z dne 27. aprila 1901, št. 15008., prepovedalo uvažanje prasičev iz županijskih sodišč Baranjavár, Moháč in Šiklós (velika županija Baranja) na Ogerskem v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Razveljavljena pa je prepoved gledé uvažanja prasičev iz ogerskih županijskih sodišč Kula, O-Beče in Novisad (velika županija Bács-Bodrog).

To se dodatno k razglasoma imenovanega c. kr. ministerstva z dne 11. in 18. aprila t. l., št. 12661. in 13687., oziroma k tukajšnjima razglasoma z dne 12. in 19. aprila t. l., št. 5965. in 6374., daje na občno znanje.

Predstoječe odredbe stopijo takoj v veljavnost.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 29. aprila 1901.

Listnoca uredništva.

A. P. v R. Vprašanja glede pravice sosedov, obračati pluge na ptujih njivah, sedaj dobivamo od mnogih strani. Ker jih ni tako lahko pravno rešiti, smo poskrbeli, da dobimo daljšo razpravo o tej reči, katero priobčimo pozneje.

M. K. v Č. Če ste prisiljeni pustiti pasti v Vašem delu gozda, je zavisno od mnogih okoliščin. V razdelbinskih listinah je gotovo o tem govorjenje. Ako je pa paša služnost, potem se jej ne morete ustavljati.

J. K. v J. Mošt mora najprej popolnoma pokipeti, da ne bo več sladak. Če se potem ne učisti sam, morate ga čistiti z žolico. Vse podrobnosti morete brati v Gombačevi knjigi »Umno kletarstvo« ki se dobiva pri naši družbi za 38 h.

J. Ž. v M. Če imate toliko podgan, da Vam celo žrebeta grizejo, Vam ne moremo drugega svetovati kakor da jih pridno zatirate.

J. S. na P. Cvetno popje in cvetje samo na jabolčnem drevju oškoduje cela vrsta ličink, oziroma gosenic. Ker ne vemo, katerega škodljivca imate na Vašem drevju, Vam tudi ne moremo dati nobenega sveta.

J. S. v K. Za škodo, ki jo dela lisica, ne morete tirjati povračila od najemnika lova. — Dotična knjiga je glede civilno-pravdnega reda zastarela.